

CRIZA PERSONALITĂȚII ÎN ADOLESCENȚĂ

MARIA CONDOR*

MONICA CHIRA**

monica.chira@orange-ft-group.com

Abstract: *Stanley Hall was one who viewed adolescence as psychological crisis phenomena. Personality crisis was considered as the main feature long periods of this age, which has led some authors to describe this framework a series of "specific issues", teenager adjustment disorders caused by the environment. Maturation occurs in the period of adolescence physical, intellectual, emotional maturity, establishing a personal identity, empowerment of parents.*

Keywords: *adolescence, physical development, psychological processes, adolescent turmoil, personality crisis, social inadaptability, self-identity.*

Stanley Hall a fost acela care a privit adolescența ca un fenomen psihologic de criză. Criza personalității a fost considerată mult timp drept principala trăsătură a acestei perioade de vârstă, fapt care a determinat pe unii autori să descrie în acest cadru o serie de "aspecte specifice", determinate de tulburările adaptării adolescentului la mediu.

În perioada adolescenței are loc maturizarea fizică, intelectuală, maturizarea emoțională, stabilirea unei identități personale, emanciparea față de părinți.

După Max Frisk (1975), în perioada adolescenței trebuie rezolvate următoarele probleme:

- înțelegere dezvoltării fizice, în imagine de sine;
- găsirea unui rol adecvat sexual concordant cu normele sociale;
- căpătarea autoîncrederii;
- obținerea unei poziții în societate;
- dezvoltarea maturității sociale și etice;
- rezolvarea conflictelor din perioadele timpurii ale existenței pe baza experienței acumulate;

Prima problemă care se pune în perioada adolescenței este aceea a importanței modificărilor corporale și de "ajustare" a relațiilor cu propriul

* Lect. univ. dr., - Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, București.

** Traducător.

corp, criteriu esențial în dezvoltarea personalității (dezvoltarea și normalitatea fizică sunt pentru adolescent criterii de valoare).

Pentru a putea fi acceptat în grup, adolescentul nu trebuie să difere prea mult de ceilalți din punct de vedere fizic, pentru a nu deveni obiect de batjocură. De aceea (mai ales la fete), preocuparea pentru aspectul fizic poate deveni dominantă. Multiplele exagerări (modă, cosmetică) duc adesea la conflicte cu adulții (morală, pedepse), dar să nu uităm că timpurile sunt mereu în schimbare.

Abilitățile fizice (sportul de exemplu), echivalează adesea cu poziția de lider în grup, intrând adesea în conflict cu adulții, care văd în această preocupare superficialitate.

Formarea imaginii corporale cuprinde în ea două aspecte (Kolb,1980): perceperea corpului și conceptul care se formează. În primul caz este vorba de integrarea diferitelor percepții care privesc corpul său, în timp ce al doilea cuprinde procesele psihologice de interiorizare.

Revizuirea schemei corporale la adolescenți este necesară datorită rapidității cu care se petrec transformările în această perioadă și care poate crea o stare de preocupare obsesivă și anxietate față de ideea de a nu fi normal, de a nu fi ca ceilalți.

Tulburarea imaginii corporale se poate manifesta prin angoasă, depresie, grijă excesivă pentru aspectul fizic și chiar prin importante tulburări de comportament.

Unele aspecte minore (îngrășarea, mărimea nasului, dezvoltarea mai lentă a unor caractere sexuale secundare) pot duce la tulburarea echilibrului personalității, o mare importanță având "*normalitatea*" sexuală. Aceste fenomene sunt necesare identificării sexuale a individului, depinde acceptarea rolului de bărbat sau de femeie.

Schonfield (1971) vede în aceste tulburări cauza creării unor conflicte între generații.

Subliniind principalele caracteristici ale "*crizei personalității*" la adolescent, Kestenberg (1971) arată că, pentru ca un adolescent să-și aranjeze lucrurile, el trebuie în mod schematic și grosier să "*respingă*" părinții, amicii, ideologia familiei și a educatorilor, să "*respingă*" propriul lui corp și toată persoana sa care "*îl acceptă rău*" și să se confunde cu congenerii săi, până la formarea unui grup distinct ("*noi tinerii*"). Astfel, "*criza personalității*" ar presupune schematic o dezvoltare în mozaic, cu discordanțe între diferite linii de dezvoltare, sau așa cum spunea Freud, în același domeniu de conduită, comportamente de maturitate deosebită.

Problema tinerilor adolescenți nu este nouă și se pare că ea a apărut odată cu omenirea. În acest sens sunt edificatoare cuvintele atribuite lui

Socrate (secolul V î.e.n.): "*Tineretul nostru iubește luxul. El are purtări rele, sfidare față de autorități. El are dispreț pentru vârstnici și iubește flecăreala în locul acțiunii. Copiii sunt astăzi tiranii și nu servanții familiilor lor. Ei nu se ridică când un vârstnic intră în casă. Ei îi contrazic pe părinți, flecăresc de față cu musafirii, înfulecă pe nerăsuflăte mâncarea și își tiranizează profesorii*".

Aspecte psihopatologice legate de criza personalității

Individualizarea a ceea ce este patologic la un adolescent în plină criză, este un lucru foarte dificil, având puține șanse de reușită, deoarece nu se poate vorbi de "*psihoze marginale*" la o vârstă, ea însăși marginală. Unii autori numesc aceste fenomene de patologie, legate de "*criza personalității*", drept o "*patologie normală*", din cauză că deși fenomenele frizează patologicul, datorită frecvenței foarte mari și a caracterului temporar (se vindecă odată cu maturizarea) fenomenul dispare fără a lăsa urme.

După Offer (1975) acest "*tumult adolescentin*" ar face parte din prima fază a sindromului general de adaptare descris de Selye (ar fi o reacție psihosocială la stresul dezvoltării rapide a fizicului și psihicului). Sindroamele apărute în acest context ar fi imprecise, neregulate, ar trece ușor dintr-o categorie în alta. Totuși, nu trebuie să înțelegem că toți adolescenții ies ușor din această psihopatologie, unii dintre ei putând rămâne pentru multă vreme într-un cadru de inadaptare. Conflictul cu familia, specifice acestei perioade de criză, sunt de fapt "*conflicte ecran*", motivația lor adevărată fiind la prima vedere ascunsă. Există un număr mare de simptome psihiatrice legate de criza personalității dintre care menționăm doar o parte:

- manifestări afective: stări de excitație, de neliniște, insecuritate, depresii nemotivate, stări hipomaniacale etc.;
- reacții psihosomatice, ipohondrice, combinate cu fenomene obsesive și fobice;
- reacții caracteriale sub forma "*crizelor de prestigiu*", de opoziție sau de vanitate.

În cazuri grave pot apărea exacerbări caracteriale de aspect schizoid, agresiv, de pasivitate, obsesivo-compulsive. Sunt frecvente la adolescenți reacții sub forma ascetismului, suprasensibilizării, intelectualizării etc. De fapt sub aceste aspecte se ascunde imaturitatea afectivă sau lipsa unei "*frâne afective*". Aceste fenomene sunt foarte des implicate în inadaptabilitatea socială, școlară, în conflictele cu autoritatea;

- reacții negative în cadrul relațiilor sociale cu familia, comunitatea, identificarea cu exemplele negative.

Fenomenul se materializează adesea prin "*trecerea la act*" (fenomene de agresivitate, de revoltă etc.).

Toate aceste fenomene au o semnificație mai mare sau mai mică în funcție de capacitatea anturajului de a le "*metaboliza*", deoarece adolescentul nu-și dă seama de caracterul ireversibil al faptelor sale (suicid, acte antisociale) și de faptul că aceste consecințe pot influența ireversibil viitorul său.

Tot în acest cadru s-a vorbit de fenomenul de "*criză exagerată*" (Rousselet, 1969), caracterizată prin reacții puternice, manifestări bizare de originalitate (stări paranoide, excentricități). Totuși o criză violentă nu trebuie considerată neapărat ca patologică, ea putând chiar anunța nașterea unei personalități mai bogate și mai sensibile.

Kestemberg (1971) subliniază dispoziția depresivă a adolescentului în plină criză, cu sentimente de culpabilitate, lipsă de autostimă.

Criza adolescentină poate consta deci, într-o izbucnire de negație sistematică a valorilor impuse și neînțelese sau inacceptate, a identității sale anterioare, de copil, pe care părinții se încapățânează s-o păstreze. În mintea adolescentului acest lucru, dreptul la statutul de matur, se obține sub orice formă, chiar prin încapățănare, rea voință, imoralitate, fapte antisociale, infraționalitate. Conformismul pare că nu face parte din conceptele pe care le agreează la această vârstă.

Criza de originalitate este alt aspect al acestei vârste. Adolescentul considera omul matur lipsit de orizont, de imaginație, conservator și mărginit. Orice creație, artistică, tehnică, științifică, etc. este modul de delimitare față de ceilalți, dovadă a maturității și capacitațiilor sale, de independență, nu în ultimul rând. Cerința de originalitate este de fapt baza creării identității de sine. Criza de originalitate din păcate însă, nu are doar o parte înclinată spre creație. Există cealaltă parte, care se manifestă acut prin nonconformism, prin agresivitate și decizii șocante, doar pentru a ieși în evidență. De aici originalitatea uneori prea mare în vestimentație și coafuri, modul de ascultare a muzicii și genuri muzicale uneori de neînțeles pentru cei maturi, și... temutul conformism de grup.

În general, aceste aspecte dacă nu sunt acutizate de către părinți printr-un comportament excesiv de restrictiv și impunător, sau din potrivă unul excesiv de "*laisse fair*", trec odată cu maturizarea și conturarea identității de sine.

BIBLIOGRAFIE

1. Borthard, B., (1968), *Fiziologia adolescenței*, București, Ed. Tineretului.
2. Piaget, J., Inhelder, J., (1970), *Psihologia copilului*, București, Ed. E.D.P.
3. Stoica, M., (1968), *Psihopedagogia personalității*, București, Ed. E.D.P.
4. Verza, Emil, (1993), *Psihologia vârștelor*, București, Ed. Hyperion.

5. Vincent, Rose, (1972), *Cunoașterea copilului*, București, Ed. E.D.P.
6. Zisulescu, St., (1968), *Adolescența*, București, Ed. E.D.P.